

Дѣло-то на хилянцарския свещенноинокъ Паисий и на вратчанския епископъ Софрония, за възраждане-то на бжлгарския народъ, намѣрило работници между бжлгарски-тѣ преселенци тжрговци въ Влашко. У тия тжрговци, които имале извѣстно образование въ гржцки духъ, захванало да се пробужда народно-то чувство и въ начало-то на тоя вѣкъ почнале да мислжтъ да основжтъ бжлгарски училища и книжнина за народа си; явиле се нѣкои писатели, които почнале да превоздатъ и да печатжтъ на бжлгарски разни учебници и други полезни за народа книжки. Още по-голѣма поддржка за народно-то просвѣщение се появило въ бжлгарски-тѣ тжрговци тогава, когато прѣзъ 1829 год. малорусинъ-тъ Юрий Ивановичъ Венелинъ издалъ на руски езикъ история-та си: Стари-тѣ и сегашни-тѣ бжлгаре въ политическо, народопоисно, историческо и вѣроисповѣдно отношения кжмъ русси-тѣ. Съ тая история Ю. И. Венелинъ принесжлъ голѣма услуга на бжлгарекия народъ; съ тая история той възбудилъ у много бжлгаре любовь кжмъ народность-та имъ и, по слѣдствие на това, явило се ревностно усжрдие за разпространявание-то на просвѣщение-то между народа. Захванала се жива дѣятелность по дѣло-то за бжлгарско-то възраждане. Особенно сжщественна услуга по това дѣло направиле бжлгарски-тѣ преселенци въ Одесса: Василий Евстатиевичъ Априловъ и Николай Палаузовъ, които въ начало-то на 1835 год. отвориле бжлгарско училище въ родно-то си мѣсто Габрово и за учитель туриле рилския свещенноинокъ Неофитъ попъ Петровъ, като предварително го испратиле въ Букурещъ да сжстави тамъ потрѣбни-тѣ учебници и да ги напечати. Училище-то имало голѣмъ успѣхъ и скоро се сжбрале при Неофита повече отъ сто ученици. Неофитъ ги училъ на четение, писание, числителница, земеописание, история, вѣроучение и гржцки езикъ. Габровско-то е пжрво-то бжлгарско училище въ Бжлгария, уредено споредъ тогавашни-тѣ сжврѣменни европейски училищни наредби. По примѣра на габровско-то училище, въ скоро врѣме биле отворели такива бжлгарски училища въ разни градове и села низъ Бжлгария, а именно: въ Свѣщовъ, Срѣдецъ, Копривница, Панагюрище и Казанлъкъ, гдѣто учители-тѣ изпжрво биле все духовни лица. Захванале вече да се откривжтъ на всѣкаде училища въ Бжлгарско. Въ продължение на